

ترویج ونظریه آشفتگی برای مدیریت تغییر راهبردی در توسعه کشاورزی

ایرج ملک محمدی

استاد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران

amalek@ut.ac.ir

ترویج فکر افزار ویژه ی پیچیده ای است که توانمند سازی مخاطبان، با مهندسی افکار و مدل سازی اصلاح رفتار، برای برخورداریشان از نعمت فردایی بهتر را بر عهده دارد. برای ادای این تکلیف باید دانش بومی ناشی از تجربه طولانی در چرخه آشفتگی کار و زندگی را با دانش نوین و فنآوری کارآمد تر و بهره ور علمی جایگزین کند. این تغییر در نظمی است که سالیان متمادی حرفه و زندگی مخاطب ترویج را شکل داده و نظمی در بی نظمی آشوبناک برایش فراهم آورده. رفتار های نامنظم موردی، دگرگونی های ناگهانی، حرکت های بحرانی الگویی را برای مخاطب ترویج فراهم آورده که یافتن این بافته دیرین با روشهای خطی متداول ممکن نیست. غیر خطی بودن، غیر قابل پیش بینی بودن، و ناپایداری رفتار این سامانه را آشوبناک نموده و ترویج را مستعد بهره گیری از آن برای تحول نشان می دهد. جاذب های غریب، اثر پروانه ای، غیر خطی بودن، انشعاب، سازگاری پویا، برخال، خودمانایی، حساسیت نسبت به شرایط اغلین، فضای فازی و خودسازماندهی ویژگی های سامانه های دینامیکی (پویای) آشفتگی ای هستند که شناخت و رسد آنها تحقیقات ترویجی و آموزشی را به واقعیت نزدیک تر و مدل بندی معادله های ساختاری برای تدوین برنامه های تغییر را پذیراتر و کارآمد تر می نمایند. در این مقال که فرصت طرح دیدگاه های نوین در ترویج و آموزش فراهم شده ماهیت و سرشت نظریه آشفتگی، کاربرد آن برای مدیریت نوین ترویج، کاهش بحران و مدیریت ریسک و مهم تر از آن توسعه روش تحقیق و پردازش داده ها و تحلیل یافته ها مطرح شده است. بر این پایه در دیدمان غیر خطی رفتار مخاطبان ترویج باید نقاط حساس (پایگاه های راهبردی) به شیوه ای یافت شوند که بتوان با نیرویی اندک و دروندادخردمندانه ای کوچک تحولی بزرگ را شکل داد. با ارایه و نشر و کاربرد این مطالب امید آن می رود، ترویج که در تغییر راهبردی برای توسعه تبلور می یابد آمادگی مواجهه با موج چهارم توسعه را که به << شکل گیری ایالات متحده زمین >> نامیده شده بیابد و بتواند نقش خود در توانمند سازی مخاطبان برای ورود موفق به این دوران از هزاره سوم را به خوبی ایفا نماید.